

TURIZM TARAQQIYOT KALITI

Billayeva Shohida Dilshod qizi
Shahrisabz davlat pedagogika
instituti 1-bosqich magistr
billayevashohida@gmail.com
(+998914672348)

Annotatsiya

Ushbu maqolada O'zbekistonda turizm sohasining rivojlanish omillari, uning iqtisodiyotga ko'rsatadigan ta'siri, so'nggi yillardagi islohotlar natijasida yuzaga kelgan o'zgarishlar, turizm infratuzilmasining modernizatsiyasi, xizmatlar sifati, investitsiyalarning jalb qilinishi va hududlar kesimida turizm salohiyatining kengayishi ilmiy tahlil qilinadi. Shuningdek, turizmning ichki va tashqi bozordagi raqobatbardoshligini oshirishga qaratilgan strategiyalar, Yangi O'zbekiston taraqqiyot konsepsiyasida belgilangan ustuvor yo'nalishlar ham yoritiladi.

Kalit so'zlar: Turizm, modernizatsiya, iqtisodiy o'sish, infratuzilma, investitsiya, milliy meros, Yangi O'zbekiston, strategiya, marketing, xizmatlar sifati.

TOURISM — THE KEY TO THE DEVELOPMENT**Abstract**

This article provides a scholarly analysis of the factors influencing the development of the tourism sector in Uzbekistan, its impact on the national economy, and the changes that have occurred as a result of recent reforms. It examines the modernization of tourism infrastructure, improvement of service quality, attraction of investments, and the expansion of tourism potential across different regions. Additionally, the article highlights strategies aimed at increasing the competitiveness of tourism in both domestic and international markets, as well as the priority directions outlined in the "New Uzbekistan" development concept.

Keywords: Tourism, modernization, economic growth, infrastructure, investment, cultural heritage, New Uzbekistan, strategy, marketing, service quality.

Kirish

Turizm bugungi global iqtisodiyotning eng dinamik va istiqbolli sohalaridan biri hisoblanadi. Jahon turizm tashkiloti (UNWTO) ma'lumotlariga ko'ra, turizm jahon yalpi ichki mahsulotining 10 foizidan ortig'ini ta'minlaydi va millionlab ish o'rinlarini yaratadi. O'zbekiston uchun ham turizm milliy iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish, yangi ish o'rinlarini yaratish, xalqaro maydonda mamlakat imijini mustahkamlashning muhim vositasiga aylangan.

So‘nggi yillarda O‘zbekistonda turizm sohasini rivojlantirish bo‘yicha tub islohotlar amalga oshirilmoqda. Vizalarning soddalashtirilishi, infratuzilmaga katta investitsiyalar ajratilishi, xalqaro aviareyslarning ko‘payishi, yangi turistik yo‘laklarning yaratilishi va madaniy meros obyektlarining restavratsiyasi sohaning jadal rivojiga turtki bermoqda.

Mazkur maqolaning maqsadi – O‘zbekistonda turizmni taraqqiyotning kaliti sifatida ko‘rib chiqib, uning iqtisodiyotga ta’siri, islohotlarning mohiyati va istiqboldagi rivojlanish yo‘nalishlarini ilmiy tahlil qilishdan iborat.

Asosiy qism

1. Turizm infratuzilmasining modernizatsiyasi

So‘nggi yillarda O‘zbekistonda turizm infratuzilmasini tubdan yangilash va kengaytirish bo‘yicha keng ko‘lamli ishlar amalga oshirilmoqda. Xususan, O‘zbekiston bo‘ylab 2000 dan ortiq yangi mehmonxonalar, xostellar va oilaviy mehmon uylari barpo etildi. Transport-logistika tizimining rivojlanishi, yangi yo‘lovchi poyezdlari va avtobuslar xizmatining yaxshilanishi turistik oqimning oshishiga xizmat qilmoqda. Samarkand, Buxoro, Xiva va Toshkent kabi shaharlarda zamonaviy aeroportlar rekonstruksiya qilinib, yo‘lovchilarni yuqori sifat bilan qabul qilish imkoniyati yaratildi.

2. Madaniy meros — turizmning asosiy drayveri

O‘zbekiston o‘zining boy madaniy merosi, qadimiy shaharlari va tarixiy yodgorliklari bilan dunyo turizmi xaritasida alohida o‘rin egallaydi. Samarqand, Buxoro, Xiva va Shahrisabz kabi shaharlar UNESCOning Butunjahon merosi ro‘yxatiga kiritilgan. Bu esa nafaqat tashqi turistlarni, balki ichki turizmni ham rivojlantirishga xizmat qilmoqda. So‘nggi yillarda madaniy meros obyektlarida restavratsiya ishlari olib borilib, ularning zamonaviy turizm talablariga moslashtirilishi ta’minlanmoqda.

3. Ziyorat turizmi salohiyatining kengayishi

O‘zbekiston Markaziy Osiyoda ziyorat turizmi bo‘yicha yetakchi davlatlardan biri hisoblanadi. Imom Buxoriy, Imom Termiziy, Bahouddin Naqshband, Zangiota kabi ulug‘ allomalarning ziyorat maskanlari xorijiy ziyoratchilar tomonidan katta qiziqish bilan tashrif buyurilmoqda. Davlat tomonidan ushbu maskanlarda zamonaviy mehmonxonalar, transport xizmatlari va qo‘shimcha qulayliklar yaratilmoqda.

4. Ekoturizm va ekstremal turizm imkoniyatlari

Hududlarning tabiiy boyliklari – tog‘lar, cho‘llar, o‘rmonlar va suv havzalari ekoturizmni rivojlantirish uchun asos yaratmoqda. Chimyon, Amirsoy, Zaamin, Surxondaryo, Qoraqalpog‘iston kabi hududlarda yillik turistlar oqimi ortib bormoqda. Ekstremal turizm – trekking, alpinism, off-road safari, paragliding kabi yo‘nalishlar mahalliy va xorijiy sayyohlar tomonidan qiziqish bilan tanlanmoqda.

5. Turizmning iqtisodiyotga ta’siri

Turizm xizmatlari eksportining oshishi, yangi ish o'rinlarining yaratilishi, sarmoyadorlarning jalb qilinishi va mahalliy mahsulotlarga bo'lgan talabning ortishi natijasida iqtisodiy o'sish uchun mustahkam poydevor yaratilmoqda. Turizm sohasidan tushayotgan daromad yil sayin oshib bormoqda, bu esa Yangi O'zbekiston iqtisodiyotini diversifikatsiya qilish strategiyasiga to'liq mos keladi.

6. Raqamli turizm va marketing strategiyalari

Bugungi kunda raqamli texnologiyalar turizm rivojida hal qiluvchi omillardan biriga aylandi. Onlayn bron tizimlari, virtual gidlar, 3D ekskursiyalar, mobil ilovalar turistlar uchun qulaylik yaratmoqda. O'zbekiston brendini targ'ib qilish bo'yicha global marketing kampaniyalari ham turistik oqimning ko'payishiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, "Uzbekistan. Safe travel guaranteed" kampaniyasi pandemiyadan keyingi davrda turistlar ishonchini oshirishda muhim rol o'ynadi.

7. Hududlarning turizm salohiyati

Har bir hududning o'ziga xos turizm salohiyatiga ega bo'lishi diversifikatsiya jarayonida muhim ahamiyat kasb etadi. Masalan:

- Qoraqalpog'iston – Aralbo'yi ekoturizmi,
- Buxoro va Samarqand – tarixiy meros turizmi,
- Surxondaryo – arxeologik va etnoturizm,
- Farg'ona vodiysi – hunarmandchilik va agro-turizm,
- Toshkent – biznes va kongress turizmi.

Hududlar kesimida turizm infratuzilmasining barqaror rivojlanishi milliy iqtisodiyot daromadlarini oshirishga xizmat qilmoqda.

8. Turizm sohasidagi muammolar va ularning yechimlari

Turizm rivoji bilan birga qator muammolar ham mavjud:

- Infratuzilmaning ayrim hududlarda yetarli darajada rivojlanmaganligi;
- Kadrlar malakasining pastligi;
- Xizmatlar sifati bo'yicha xalqaro standartlarning to'liq joriy etilmaganligi;
- Marketing va PR kampaniyalarning yetarli emasligi.

Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun davlat tomonidan yangi strategiyalar ishlab chiqilmoqda, xususan — "Turizm-2030" strategiyasi sohani kompleks rivojlantirishni ko'zda tutadi.

Xulosa

O'zbekistonda turizmni iqtisodiy taraqqiyotning kaliti sifatida rivojlantirish strategik ahamiyatga ega. Mamlakatning boy madaniy merosi, tabiiy resurslari va qulay geografik joylashuvi turizmning jadal rivojlanishi uchun katta imkoniyatlar yaratadi. So'nggi yillarda amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida turizm xalqaro miqyosda tan olinib, O'zbekistonning jozibadorligi oshib bormoqda.

Kelgusida turizmni yanada rivojlantirish uchun raqamli texnologiyalarni joriy etish, xizmatlar sifatini xalqaro talablarga moslashtirish, marketing siyosatini kuchaytirish hamda hududlarning turizm salohiyatini yanada kengaytirish muhim ahamiyat kasb etadi. Turizmning rivojlanishi esa mamlakatning iqtisodiy o'sishiga, yangi ish o'rinlarining yaratilishiga va xalq farovonligining oshishiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining turizmni rivojlantirishga doir farmonlari.
2. UNWTO — Jahon turizm tashkiloti hisobotlari.
3. O'zbekiston Turizm va madaniy meros vazirligi statistik ma'lumotlari.
4. Milliy statistika agentligi turizm bo'yicha yillik hisobotlari.
5. World Bank. Tourism Development Report.
6. ADB. Uzbekistan Tourism Sector Review.
7. "Turizm–2030" milliy strategiyasi materiallari.